

DISFEMISMUL CA PROCES LEXICAL

Roxana PAȘCA

Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca
Centrul Universitar Nord Baia Mare

Dysphemism as a Word-Formation Process

Abstract: The present paper aims at analyzing the linguistic manifestations of taboo (dysphemism, euphemism, and orthophemism), taking into account the politeness and the impoliteness theories. We focused on dysphemisms which are a pragmalinguistic phenomenon having both positive (emotional discharge) and negative effects (the loss of social status).

Keywords: *dysphemism, impoliteness, emotional discharge, word-formation process.*

1. Precizări preliminare

Studiul analizează manifestările lingvistice ale tabuului, având în vedere teoria politeții și a impoliteții lingvistice.

Corpusul a fost constituit atât din interacțiuni verbale transcrise de autoare, cât și din exemple preluate din Internet, în special înregistrări audio-video, care oferă posibilitatea unei analize complexe a conversațiilor, pe de o parte, prin interpretarea materialului verbal, iar, pe de alta, prin analiza componentelor nonverbale și paraverbale ale comunicării.

2. Tabuul – între disfemism, ortofemism și eufemism

Coșeriu definește limbajul drept „o activitate universală care se realizează în mod individual, dar întotdeauna conform unor tehnici istoric determinate («limbi»)»¹, putând fi analizat pe trei niveluri: *universal, istoric și individual*, iar acestea sunt reflectate de alte trei niveluri de conținut lingvistic, parte constitutivă a fiecărui act de limbaj: *desemnare, semnificație și sens*. „Desemnarea este relația cu obiectele extralingvistice sau cu realitatea extralingvistică însăși, fie ea stare de lucruri sau conținutul corespunzător de gândire. Semnificația este conținutul lingvistic dat într-o limbă anume, forma anume a posibilităților de desemnare într-o limbă dată. Iar sensul este conținutul lingvistic anume exprimat cu ajutorul desemnării

¹ Coșeriu 2000: 233.

și al semnificației și care trece dincolo de desemnare și semnificație, într-un discurs anume, de exemplu atitudinea vorbitorului, intenția sau presupunerea”².

La nivelul universal al limbajului, tabuul desemnează o realitate extralingvistică stând fie sub semnul sacralului, fie sub cel al impurului, iar, la nivel individual, locutorul conceptualizează diversele aspecte ale realității în forme lingvistice care atenuază forța ofensatoare (eufemisme), care, din contră, amplifică, la nivel cognitiv, imaginea tabuizată (disfemisme) sau care au caracter neutru (ortofemisme), toate manifestate la nivel discursiv prin diverse strategii lingvistice, în funcție de contextul pragmatic și de scopul comunicativ³.

Cele trei tipuri de manifestări lingvistice ale tabuului se suprapun scalei descendente de la politețe la impolitețe⁴, pe care le-am ilustrat cu exemple contextualizate:

- *politețea* – *eufemismul* – presupune existența marcatorilor minimizatori ai *FTA* – *face-threatening acts*⁵ și amplificatori ai *FFA* – *face-flattering acts*⁶, în cadrul politeții pozitive:

(1) **Contextul comunicativ:**

Locul: în parc

Participanții: A: f., colegă de serviciu cu B

B: f.

A: *Am fost cu asta mică la medic. Are o ciupercuță jos.*

Probabil o fi luat-o de la grădi,

cu varianta *hiperpoliteții* – *eufemismul poetic*, care presupune prezența unor marcatori exagerați în raport cu *norma*⁷.

- *apolitețea* – *ortofemismul* – absența normală a oricărei mărci a politeții:

(1) **Contextul comunicativ:**

² Coșeriu 2004: 310.

³ „Am considerat întotdeauna că eufemismul și perechea sa, disfemismul, reflectă dualitatea noastră minte versus trup, conflictul permanent din om între intelect și animal. Eufemismul paliativ reflectă latura noastră intelectuală, identificată cu controlul emoțional, cu cenzura, toleranța și rațiunea. Disfemismul se leagă de eliberarea emoțională, agresiune, lipsa controlului, intoleranță – efectul agreabil al unui expletiv folosit pentru a descătușa furia reprimată împotriva unei persoane sau pentru a insulta și răni pe cineva dezvăluie latura animalică a ființei umane, latura pe care eufemismul de atâtea ori se străduiește s-o ascundă. Poate căutăm efectele liniștitoare ale eufemismului din cauza fricii de ceea ce s-ar putea ascunde în sufletele noastre” Burr ridge 1999: 83.

⁴ Vezi, între altele, Kerbrat-Orecchioni 2010: 39.

⁵ Vezi Brown și Levinson 1987: 20-59.

⁶ *Ibidem*: 36.

⁷ Norma reprezintă „ceea ce i se impune unui individ, limitând libertatea sa expresivă și posibilitățile oferite de sistem. Ea este un sistem de realizări obligatorii, care variază în funcție de comunitate, fiind un element intermediar între limbă și vorbire” Frâncu 1997: 20-21.

Locul: cabinetul medical

Participanții: A: f., medic de familie

B: f., pacientă

A: *Analizele arată o infecție a vaginului. Vă scriu un tratament cu antibiotice.*

- *impolitețea – disfemismul – absența anormală a mărcilor politeții, în cazul impoliteții negative, sau prezența mărcilor impoliteții, în cazul impoliteții pozitive: - Ai văzut vreodată **pizda** unei fete?, mă întreabă Savu. - Nu, Savule. De unde să văd? - Păi la noapte să te pregătești, că o să o vedem pe colega noastră Săsăran Ramona în **pizda** goală (<http://noptisizile.blogspot.ro/2014/03/tabara-din-saptea.html>).*

2.1. Caracterul relativ al alofemismelor

Alofemismele⁸ reprezintă forme diferite care denumesc aceeași realitate tabuizată, fiind ordonate pe axa valorilor afectiv-stilistice de la eufemisme – punctul maxim pozitiv, la disfemisme – punctul maxim negativ. O delimitare clară între aceste elemente nu se poate face, întrucât are loc o permanentă schimbare între clase⁹. Interpretarea corectă a alofemismelor se află în raport de interdependență cu situația comunicativă și cu receptorul¹⁰.

3. Disfemismul

3.1. Terminologie și definiție

Definiția disfemismelor ridică unele probleme la nivelul terminologiei, întrucât studiile prezintă acest fenomen, pe de o parte, prin trimitere la valoarea sa peiorativă, pornind de la etimologia termenului:

- *tabu inversat* (engl. *inverted taboo*)¹¹ – individul simte nevoia de a reacționa la tabuuri, exprimând emoții puternice prin acte verbale

⁸ Termenul este preluat de la Seiciuc 2011: 12, fiind „format cu prefixoidul *alo-*, «diferit», după modelul altor termeni, precum alofonem, alolalie, alolexem, alomer, alotrop”.

⁹ Acestea „prezintă o față conotativă dublă, căci într-un mediu social sunt indicele integrării individului în acest mediu, deci o marcă pozitivă, în timp ce în alt mediu sunt o marcă negativă, marca renunțării la anumite conformisme” Coteanu 1973: 39.

¹⁰ Johnson și Lewis 2010, *apud* Vingerhoets *et al.* 2013: 294 au demonstrat că, „the evaluation of swearers is subject to an «expectancy-violations explanation», which implies that individuals who swear are judged negatively in contexts where swearing is not anticipated. Violation of the norms of the context may lead to negative judgments by others, which will inhibit most people from swearing”.

¹¹ Read 1934, *apud* Díaz-Pérez 2012: 51.

interzise¹², pe care le materializează în expresii lingvistice menite să șocheze colocutorul. Acest fapt nu este considerat de către cercetător o încălcare a tabuului, ci o manifestare a acestuia;

- *cacofemism*¹³ – cuprinde categoria termenilor caracteristici limbajului cotidian, care se utilizează cu intenția de a diminua valoarea unui obiect sau a unei persoane;
- *cuvânt tare*¹⁴ – expresii exagerate, „capricioase” din punct de vedere grafic, care nu doar că numesc referentul, ci realizează, concomitent, o descărcare emoțională pentru locutor;
- *disfemism*¹⁵ – totalitatea substituțiilor care au la bază o refulare prohibitivă, exprimând o noțiune interzisă printr-un termen din sfera vulgarității;

iar, pe de altă parte, disfemismul este analizat în antiteză cu eufemismul:

- *contraeufemism* sau *antieufemism*¹⁶;
- *pseudoeufemism* sau *eufemism simulat*¹⁷ – își asumă noi funcții, potențând tabuul, astfel că „au lieu d’atténuer, il renforce, amplifie, accuse les reliefs. De passif et conventionnel, il se fait actif el créateur”¹⁸.

Considerăm disfemismul un fenomen pragmlingvistic multifacțat, care îmbracă o formă lexicală considerată vulgară sau neconformă cu standardele socioculturale¹⁹ și care, în contexte discursive determinate, comportă atât funcții intraindividuale, cât și interindividuale.

Am inclus în categoria disfemismelor²⁰ *imprecația laică*, exprimând o amenințare sau intenția de a aduce prejudicii fizice ori morale persoanei-țintă; *imprecația religioasă* – *blasfemia* și *blestemul*; *insulta* și *obsценitățile*.

¹² „Un effort pour se libérer de l’attitude admirative ou respectueuse qui pèse en général à l’humanité moyenne. Il consiste, avant tout, dans la substitution aux termes «nobles» ou simplement normaux d’expressions empruntée à des domaines plus vulgaires, plus familiers, plus réjouissants” Carnoy 1927: 351, *apud* Seiciuc 2011: 59.

¹³ Rabanales 1958, *apud* Díaz-Pérez 2012: 53.

¹⁴ Porzig 1974: 54.

¹⁵ Casas Gomez 1986: 85.

¹⁶ Correia 1927: 757-778, *apud* Casas Gomez 2005: 280.

¹⁷ Munteano 1953: 159-160.

¹⁸ *Ibidem*: 165.

¹⁹ „Este important să precizăm că nu norma lingvistică respinge aceste elemente tabu, dimpotrivă, cacofemismele, de exemplu, fac parte din fondul lexical principal (sunt, în majoritate, cuvinte moștenite, au frecvență ridicată în uz, dau naștere la familii lexicale ce includ cuvinte compuse, derivate și frazeologisme, sunt polisemantice etc.). Ceea ce sancționează regimul și registrul de funcționare a acestor elemente este norma culturală care modelează limba în conformitate cu tradiția și cu mentalitatea comunității etnolingvistice respective, deci punctul de referință al semnului text, afirmă H. Plett, este determinat de normele comunicării sociale, cu alte cuvinte, pragmatica semnului determină semantica lui” Seiciuc 2011: 53.

²⁰ Există două tipuri de disfemisme: „(1) *conventional dysphemism*: are words whose sole purpose is to make reference to a taboo topic in a polite or impolite way: for example

3.2. Impolitețea lingvistică – cadrul principal de manifestare a disfemismului

Considerată inițial „un parazit al politeții”²¹, impolitețea se află în raport de complementaritate cu politețea: „a theory of politeness is inevitably also a theory of impoliteness since impoliteness is non-observance or violation of the constraints of politeness”²².

Culpeper²³ definește impolitețea identificând aspectele esențiale ale manifestării sale sociale: (1) locutorul construiește intenționat atacul asupra imaginii colocutorului și (2) destinatarul resimte comportamentul verbal al emițătorului ca atac asupra imaginii lui. Bousfield²⁴ consideră impolitețea opusul politeții, fenomen care, în loc să caute diminuarea actelor amenințătoare, este o comunicare directă a actelor verbale conflictuale, caracterizate prin: lipsa oricărei încercări de atenuare a amenințării și agresivitate exacerbată cu scopul de a maximiza daunele provocate imaginii receptorului.

Culpeper²⁵ clasifică impolitețea pornind de la tipologia politeții propusă de Brown și Levinson²⁶:

- *impolitețe directă* (engl. *bald/ on record impoliteness*)²⁷ – cuprinde strategiile de atac intenționat la imaginea pozitivă sau negativă a colocutorului;
- *impolitețe pozitivă* (engl. *positive impoliteness*) – atacul vizează fața pozitivă a colocutorului, prin manifestarea dezinteresului pentru cele spuse de acesta, prin adresarea unor porecle sau cuvinte tabu²⁸;

shit vs. *defecate*. This category has more to do with politeness and social norms more than the speakers' feelings. Conventional dysphemisms may have a positive social value in expressing casualness, informality, solidarity, etc. (see Allan and Burridge: 2003); (2) *general dysphemism*: ways of describing a situation, event or thing which conveys an attitude towards it, for example: *terrorist* vs. *freedom fighter*” Dhuha 2011: 39.

²¹ Culpeper 1996: 355.

²² Leech 1983: 18.

²³ Culpeper 1996: 38.

²⁴ Bousfield 2007: 72.

²⁵ Culpeper 1996: 41-47.

²⁶ Brown și Levinson 1978.

²⁷ Bousfield 2007: 95 propune un model binar al impoliteții, vizând strategiile discursive pe care aceasta le antrenează:

- *impolitețe directă* – utilizează strategii menite să atace imaginea colocutorului, să prezinte imaginea acestuia într-o manieră conflictuală, să refuze toate necesitățile feței colocutorului;

- *impolitețe indirectă* – strategii indirecte, care utilizează implicaturile comunicative pentru a ataca imaginea colocutorului.

²⁸ Culpeper 1996: 357-359 propune o serie de strategii ale impoliteții:

(a) pozitive:

- „Ignorarea – neremarcarea deliberată a prezenței celuilalt;

- *impolitețe negativă* (engl. *negative impoliteness*) – este amenințată fața negativă a colocutorului;
- *sarcasmul* sau *politețea simulată* – utilizarea unor structuri lingvistice care sunt asociate politeții, dar care exprimă sensul opus celui convențional²⁹;
- *impolitețe motivată* – emițătorul rostește actul verbal cu intenția deliberată de a ofensa receptorul;
- *impolitețe nemotivată* – receptorul se simte ofensat de remarcă emițătorului, fără ca acesta din urmă să fi intenționat a ataca în vreun fel imaginea colocutorului;
- *suspendarea politeții* – se remarcă lipsa unei reacții în situațiile când ar fi necesari marcatori ai politeții: „[...]politeness has to be communicated, and the absence of communicated politeness may, ceteris paribus, be taken as the absence of a polite attitude”³⁰;
- *falsa impolitețe* – actul verbal este ofensator numai la nivelul de suprafață. Contextul comunicării oferă informațiile extralingvistice care ajută receptorul să decodifice în mod corect intenția locutorului: „In order to show solidarity with h, say something which is (i) obviously untrue, and (ii) obviously impolite to h and this will give rise to an interpretation such that what s says is impolite to h and is clearly untrue. Therefore what s really means is polite to h and

-
- Excluderea celuilalt din diverse activități;
 - Neasocierea cu celălalt – refuzul asocierii cu colocutorul, anularea oricărui bagaj comun de cunoștințe (spațiul comun);
 - Expunerea dezinteresului față de actele verbale sau acțiunile colocutorului;
 - Utilizarea unor formule de adresare nepotrivite – adresarea utilizând structuri lingvistice considerate politicoase, dar care impun distanță socială între locutori (*Domnule Ionescu*);
 - Utilizarea jargonului – codificarea limbajului, astfel încât colocutorul să se simtă exclus din grup;
 - Cultivarea permanentă a dezacordului prin alegerea unor subiecte sensibile de discuție;
 - Utilizarea cuvintelor-tabu;
 - Poreclirea celuilalt;
 - (b) negative:
 - Insuflarea permanentă a fricii că o acțiune în detrimentul personal poate fi oricând performată;
 - Ridiculizarea colocutorului prin emfaza propriei puteri;
 - Luarea în derâdere a celuilalt;
 - Invadarea spațiului personal atât fizic, prin poziționarea aproape de locutor, cât și metaforic, prin dezvăluirea unor informații cu caracter privat;
 - Asocierea explicită a celuilalt cu diverse valori negative”.
- ²⁹ „If you must cause offence, at least do so in a way which doesn't overtly conflict with the PP [Politeness Principle], but allows the hearer to arrive at the offensive point of your remark indirectly, by way of an implicature” Leech 1983: 82.
- ³⁰ Brown și Levinson 1987: 5.

true”³¹. Aparenta impolitețe reflectă intimitatea, prin reducerea distanței sociale dintre vorbitori.

3.2.1. *Disfemismul – atac la adresa imaginii publice a colocutorului și a feței pozitive a locutorului*

Teoria lui Goffman pornește de la ipoteza asemănării interacțiunii umane cu un act teatral, în care „performarea”³² individului este modelată de contextul sociocultural, care îl obligă la adoptarea unei „fațade”³³ variabile în funcție de audiență. Fațada presupune alte subcategorii, dintre care ne interesează *fațada personală*, care generează o serie de activități de imagine, în funcție de intenția performerului. Goffman³⁴ identifică două tipuri de astfel de activități: *de corecție* (corectarea efectelor unei amenințări asupra imaginii personale și restabilirea statutului social dorit) și *de evitare* (evitarea contactului cu situațiile care reprezintă un pericol pentru imaginea socială).

Pentru Brown și Levinson, conceptul de *imagine* sau *față* devine elementul principal care dirijează interacțiunile sociale: „face is something that is emotionally invested, and that can be lost, maintained, or enhanced, and must be constantly attended to in interaction. In general, people cooperate (and assume each others cooperation) in maintaining face in interaction, such cooperation being based on the mutual vulnerability of face”³⁵.

Imaginea socială are caracter bivalent: pe de o parte, fața negativă (engl. *negative face*), care protejează teritoriul personal (spațial, afectiv și cognitiv), iar, pe de altă parte, fața pozitivă (engl. *positive face*), corespunzând imaginii publice pe care individul o construiește despre sine în termeni valorizanți și încearcă să o impună celorlalți. În contextul în care un act verbal are potențial amenințător pentru eul pozitiv sau pentru cel negativ, acesta este considerat *face-threatening act (FTA)*³⁶.

Disfemismele sunt acte amenințătoare, care atentează, în primul rând, la imaginea socială a interlocutorului, însă actul verbal are efect dublu,

³¹ Leech 1983: 144.

³² „Întreaga activitate a unui individ marcată de prezența lui continuă în fața unui grup de observatori și având o anumită influență asupra acestora” Goffman 2007 [1950]: 50.

³³ „Acel aspect din performarea individului ce funcționează de regulă într-un mod constant și fix pentru a defini situația în ochii celor care observă performarea. Fațada este, deci, echipamentul expresiv standardizat care este angajat intenționat sau nu de individ în timpul performării” Goffman 2007 [1950]: 50.

³⁴ Goffman 2007 [1950]: 62.

³⁵ Brown și Levinson 1987: 66.

³⁶ *Ibidem*: 66.

deteriorând și fața pozitivă a locutorului³⁷. Pe lângă imaginea intrapersonală, care militează pentru independența unui individ, trebuie avută în vedere și cea interpersonală, care poziționează vorbitorul într-o relație de dependență cu grupul social proximal, în cadrul căruia fiecare membru poate adopta diverse roluri discursive³⁸. Utilizarea disfemismelor în contexte nepotrivite are ca efect pierderea statutului în cadrul grupului.

3.3. Procedee lingvistice de formare a disfemismelor

3.3.1. Procedee lexicale:

- Derivare:
 - cu sufixe augmentative: *Am lăsat niște răhătoi să ne intimideze?* (<https://subtitle-index.org/.../Live.by.Night.2016.720p.WEB-DL.X264.AC3-EVO.srt>); *Curvoiiu de crepit Călin Popescu Tăriceanu a declarat miercuri, la Timișoara, că a avut un mandat de premier de care nu îi este rușine.* (https://www.comisarul.ro/articol/tupeu-de-curvoi!-tariceanu-spune-ca-mai-poate!_855376.html); *Însă azi îmi vine un moldovean. Unul get-beget, cu tot cu accent mioros. Mă întrebă de mă-ncuie: „Dă și mie un maus pizdoi”.* (<http://digitalelf.blogspot.com/2010/01/maus-pizdoi.html>); *prostovan; fătălău; prostălău;*
 - cu sufixe diminutivale: *Aceasta este convingerea mea fermă, care are ca punct de fundament incontestabilul indice sociologic – pișulețul de dimineață – pișuleț matinal cauzat de noaptea albă destinată aprofundării istoriografiei anilor 1935-1941.* (<https://www.monitorulsv.ro/Editorial/2012-08-17/Votantii-la-usa-lui-Basescu>); *Tu n-ai coaie, băi,*

³⁷ „Comunicarea verbală presupune cel puțin doi participanți și de aceea există cel puțin patru astfel de fețe implicate în comunicare: este vorba de fața pozitivă și fața negativă a fiecăruia dintre interlocutori. Orice act de enunțare poate constitui o amenințare pentru una sau mai multe dintre aceste fațete: A da un ordin valorizează fațeta pozitivă a locutorului. Adresarea către un necunoscut amenință fațeta negativă a destinatarului, întrucât se face o intruziune pe teritoriul său, dar și fațeta pozitivă a locutorului, care riscă să fie considerat o persoană nepoliticoasă. În momentul în care același cuvânt riscă să amenințe o fațetă, încercând să ocrotească altă fațetă, interlocutorii sunt constrânși să facă compromisuri, să negocieze. Ei trebuie să încerce să ocrotească propriile fațete fără să le amenințe pe cele ale partenerului. Asistăm, astfel, la dezvoltarea unei întregi panoplii de strategii discursive pentru a găsi o soluție de compromis între aceste exigențe contradictorii” Maingueneau 2007: 41.

³⁸ Zimmerman 1998: 87-90 vorbește despre identitate ca parte a contextului comunicativ, existând, astfel, roluri permanente (*transportable identities*), trăsăturile fizice sau culturale relevante în orice situație (sex, vârstă); roluri situaționale (*situational identities*), actualizate în orice situație comunicativă concretă și roluri discursive (*discourse identities*), care se schimbă și alternează în timpul interacțiunii verbale.

- homosexual împuțit, tu ai o urmă de **pulicică** și două coșuri de le zici tu, mincinos mic, „coaie”. Ești o **putulică** de sconcs pansat! (<http://lordz-cs.myforum.ro/injuraturi-vt85.html>); **căcută, pipilică, pișulică, cretinuț, tâmpițel**;
- de agent: *Cum de recunoști un căcăcist?!* (<https://ioanflorin.wordpress.com/2012/01/22/revolutiile-la-care-am-visat-un-raspuns-lui-vlad-mixich/>); *Muistu' ăsta, care stă și bea acolo, ăsta și face ce vrea! Umblă pe străzi, o arde prin școli, îi pândește p-ăia mici.* (<https://books.google.ro/books?isbn=9734648284>); *Așa că fostul haiduc futangist s-a decis să-și spele păcatele, devenind un supererou futangist.* (<https://www.piticigratis.com/2015/02/terente-2-0-testimoniale/>); *Președintele României recunoaște că l-a facut găozar pe ziaristul curios.* (<http://www.123urban.ro/def/g%C4%83ozar>); *Există un căcănar în PDL care răspândește idiotenii.* (<https://adevarul.ro/continut/stiri/cacamar>);
 - alte sufixe: *-ism: Trebuia să își ia mai mult, dar am zis că poate se vindecă de stupidism.* (<https://www.freakz.ro/forum/Pony-Zone-10-2016s-t355234-12390.html?lowfi=1>); *-eală: Eu nu am un sistem propriu de avansat prin viață, fiindcă în timpul fackultății (cu fuck de la fackultate, nu de la fuckăreală), eram ocupată cu schimbatul bărbaților.* (<https://eclipsadeluna.wordpress.com/tag/relatii/>); *Și așa provaideri sunt în suckăreală cu cei care oferă LEGAL servicii play movie online contra cost! Până la urmă, ești prost informat.* (<http://filestore72.info/download.php?id=98cd5fe0>); *-os: E un moș bășinos și scandalagiu, un împuțit de doi bani.* (<https://www.curentul.info/life/irinel-columbeanu-a-scapat-o-basina-chiar-in-emisiunea-in-care-isi-prezenta-iubita-de-21-de-ani-tanara-declara-ca-il-iubeste/>); *Ponta e un căcăcios.* (https://www.stiripesurse.ro/ion-cristoiu-ponta-e-un-cacacios_145927.html); *-ălău: Fata, romantică, zice: „Câte stele sunt pe cer, o minunăție!” „Aha, căcălău!”* (<https://www.mioritice.com/banc/6997>);
 - sufixe străine: *-ing: Extraordinar: amanți și futing în Judecătoria sector centru!* (<https://play.md/curajtv/videos/293515>);
 - Compunere:
 - prin subordonare completivă: *E din ăla, cum îi zice: futincurist?* (<https://www.robintel.ro/blog/personal/am-pe->

cineva/); sau atributivă: *Ceai de coada calului. Dar de flori de pula calului nu vreți?* (<http://tratamente.naturiste.plante.ceaiuri.alb.ro/ceai%20de%20flori%20de%20pula%calului.html>); *Un căcat cu ochi, ca asta să mă înjure pe mine!?* (<https://b1.ro/video/cv-tudor-scos-din-minti-un-cacat-cu-ochi-ca-asta-sa-ma-injure-pe-mine-8593.html>); *Legat din nou de basul infuckingcredibil*³⁹ *al sculelor voastre PRO, așa ca și apropo, știați că există scule concepute pentru casă care dau jet cam la orice gen de boxe, la capitolul bas, chiar și boxelor PRO?* (<http://forum.computergames.ro/139-periferice/138112-total-despre-logitech-z5500-57-print.html>); *Băi, câți comuniști se învârt în jurul nostru! Infuckingcredibil!!!* (<https://www.facebook.com/Justitiaruldac-1553842824927433/>);

- prin coordonare (parataxă): *Căcatul-șef și-a adus aminte ce rol are!!* (<https://www.google.ro/&sessionRedirect=https%3A%2F%2Fro.linkedin.com%2Fin%2Fcaca-maca-b7556a8>);
- prin abreviere: *Dar pentru matale, mămuță, obicinuită îndeobște cu aritmetica evidenței cifrelor, presar în monolog rezultatele recentului sondaj (mincinos) al unui instifut de cercetare a opiniei publice.* (<https://www.monitorulsv.ro/Editorial/2012-08-17/Votantii-la-usa-lui-Basescu#ixzz53IomBK3o>);
- cu prefixoide:
 - pseudo-: *Am văzut că fătuțele alea se tot înghioldeau în noi, ba încercau să mă înfrunte cu privirea (chiar nu înțeleg comportamentul asta de pseudomaimuță), până la un moment dat când una dintre fete m-a ars din greșeală cu țigara ei slim.* (<http://kamotondo.blogspot.ro/2011/09/despre-gigel-de-lascularie-si-cum.html>);
 - mono-: *Ai demonstrat, dacă mai era nevoie, că encefaloidul tău mononeuronal (sau ce-oî avea tu acolo între urechi, ca să nu-ți plouă în gât) a preluat fără niciun discernământ minciunile istoriografiei.* (<http://archive.is/unKp>);
 - ultra-: *Doar să fii ultracretin să crezi că acolo va fi un parc pentru copii.* (<https://www.viata->

³⁹ Un disfemism este inserat într-un alt cuvânt fără valoare disfemică (engl. *blooming insertion*, Burrige 2004: 9-11).

libera.ro/educatie/34367-viata-libera-galati-cum-a-fost-in-prima-zi-de-scoala-primarul-a-promis-un-parc-in-locul-garajelor);

- *super-*: *De vreo două ori m-am **supercăcat** pe mine.* (<http://www.roxanarmarin.org/family-diaries/lunea-ca-duminica>); *Polițista **supertâmpită*** (<http://www.220.ro/filme-tampiti>);
- cu sufixoide:
 - *-oid*⁴⁰: *Un discurs mai elegant ar utiliza sintagma „politician **penisoid**”.* (<https://cetin.ro/lasa-intunericul-peste-tara/>); *Dacă nu muream pe Pământ și ajungeam în iadul ăsta, nu dura mult și evadam cu un **penisoid** din ăsta, chit că rămânea fără baterii în cel mai scurt timp.* (<http://www.cafeneaua.com/comments/user/14452/109>);
 - *-fil*: *Mă-ta îi neam de **cacofilă**: cum vede un căcat, hap și sare pe el cu gura.* (<http://lordz-cs.myforum.ro/injuraturi-vt85.html>);
 - *-cid*⁴¹: *Dacă nu se spală, asta e un **mirosoid!*** (<https://www.wowbiz.ro/a-vrut-sa-vada-ce-se-intampla-daca-nu-se-mai-spala-pe-cap-timp-de-30-de-zile-uite-cum-arata-parul-ei-dupa-o-luna>);

3.3.2. Resurse stilistice

- Hiperbolă: *Să te fut până ți s-or strepezi dinții, spaima pulii! De ar curge cu pulă pă Dunăre, mă-ta ar ține curu' ca baraj. Spune-i lu' mă-ta că mai are mult de supt ca să-ți plătească taxa de prost, atâta-i de mare! Vezi că îți pute gura a pulă de la 10 km!* (<http://lordz-cs.myforum.ro/injuraturi-vt85.html>);
- Oximoron: *Ți-a mai zis cineva că puți a căcat cu miere, cu un strop de spermă și unul de untură de pește?* (<http://lordz-cs.myforum.ro/injuraturi-vt85.html>);
- Metaforă: insultele cu trimitere la animale⁴² „sunt [...] universale. Scopul lor principal constă în a-i eticheta pe oameni drept neumani

⁴⁰ „-oid – element secund de compunere savantă cu semnificația «în formă de». [Pron. -o-id. / < fr. -oïde, it. -oide, cf. gr. *eidos*]” DEX 2009, s. v.

⁴¹ „-cid – element secund de compunere savantă cu semnificația «care ucide», «ucigaș». [< fr. -cide<lat. -cida<caedere – a ucide]” DEX 2009, s. v.

⁴² „Nimeni nu este mai necugetat decât un leming, mai trândav decât o pisică, mai bălos decât un câine în luna august, mai urât mirositor decât un purcel, mai isteric decât un cal, mai idiot decât o falenă, mai vâscos decât un limax, mai veninos decât o viperă, mai puțin imaginativ decât o furnică și mai puțin creativ din punct de vedere muzical decât o privighetoare” Eco 2000: 80-81.

- și, prin urmare, a le nega drepturile de care se bucură în mod normal ca ființe omenești. [...] este mult mai ușor să te porți urât cu alții după ce i-ai categorisit drept «porci» sau «paraziți»” (Collett, *apud* Seiciuc 2011: 194): *Păunescu către Cristian Pătrășconiu: Ești un porc!* (<https://www.youtube.com/watch?v=qtp-s1ZTtB8>); *Ești o vacă proastă (îmi cer scuze vacilor). Sinucide-te de două ori!* (https://www.9am.ro/comunitate/forum/view_topic/33366/O-clanta-la-timpul-ei-indoaie-multe-chei/O-clanta-la-timpul-ei-indoaie-multe-chei-pagina-5.html); *Normal să nu-ți răspundă, oaie bleagă ce ești!* (<http://www.ziare.com/fotbal/derbi/becali-negociaza-cu-fc-brasov-pentru-roman-si-sburlea-879986>);
- *Comparație: Ai pula galbenă ca berea; Bă, ești mai prost ca votanții lu' Ponta!* (<http://www.timesnewroman.ro/entry/romanii-campioni-la-injuraturi-sinistre-esti-mai-prost-decat-unul-care-voteaza-cu-ponta>);
 - *Epitet: Fostul șef al lui Basescu, la SIE: Era un golan, un bețiv ordinar!* (<https://stireazilei.com/tag/betiv-ordinar/>); *Las' că vezi tu, curvă fără inimă, că ajung io fix la greutatea care vreau, oricâte șnițele îmi scoți în cale, oricât vin se toarnă în pahare.* (<http://www.wowbiz.ro/mesajul-ozanei-barabancea-dupa-ce-a-slabit-enorm-bestie-razbunatoare-si-mizerabila-17514143>);
 - *Enumerație: Îl urăsc pe tata. Îi un handicapat și un bou și un nenormal și un împuțit și un spălăcit și un bețiv și un prost...* (<https://www.tpu.ro/adolescenti/il-urasc-pe-tata-ii-un-handicapat-si-un-bou-si-un-nenormal-si-un-impunit-si-un-spalacit-si-un-betiv-si-un-prost-mi-as/>);
 - *Metonimia parte pentru întreg: Esti o pizdă nespălată!* (<http://lordz-cs.myforum.ro/injuraturi-vt85.html>);
 - *Antifrază: valoarea structurilor disfemice construite prin antifrază este ironică, termenul substituit fiind unul de pe axa negativă a valorilor apreciative: Ca să fim sinceri cu noi înșine: să recunoaștem că Duamna Vasilica este deșteaptă. Însuși Maestrul IC a recunoscut că „nu e chiar atât de proastă precum o prezintă unii”.* (<https://republica.ro/efectul-viorica-dancila-asupra-times-new-roman>). *Cum Dumnezo a luat asta bacul? De Londra a auzit și un copil de la școală ajutătoare. Capacitatea, pardon, nu bacul. Dar ia și bacul că-i deșteaptă foc.* (<http://www.stiridecluj.ro/national/bendeac-acuzat-ca-este-in-spatele-clipului-care-este-capitala-angliei>).

4. Concluzii

Vorbitorul conceptualizează diversele aspecte ale realității, care stau sub semnul prohibiției, în forme lingvistice care atenuează caracterul interzis (eufemisme), care, din contră, amplifică, la nivel cognitiv, imaginea tabuizată (disfemisme) sau care au caracter neutru (ortofemisme).

Disfemismul este un fenomen pragmalingvistic, care îmbracă o formă lexicală considerată neconformă cu standardele socioculturale și care, în contexte discursive determinate, are atât efecte pozitive la nivel intraindividual (descărcarea emoțională) și interindividual (asigură identitatea de grup), cât și efecte negative (pierderea statutului).

BIBLIOGRAFIE

- Bousfield 2007 = Bousfield, Derek, Beginnings, middles and ends: A biopsy of the dynamics of impolite exchanges. În „Journal of Pragmatics”, 39 (2007).
- Brown și Levinson 1987 = Brown, Penelope, Stephen Levinson, 1987, *Politeness: Some Universals in Language Use*, Cambridge, Cambridge University Press.
- Burridge 1999 = Burridge, Kate. 1999. Is Political Correctness a Euphemism for Euphemism?, interviu în emisiunea „Lingua Franca”, disponibil la www.abc.net.au/rn/arts/ling/stories/s21564.htm.
- Burridge 2004 = Burridge, Kate, 2004, *Blooming English*, Cambridge, Cambridge University Press.
- Casas Gomez 1986 = Casas Gómez, M., 1986, *La interdicción lingüística. Mecanismos del eufemismo y del disfemismo*, Cádiz, Editura Universității din Cádiz, disponibil la <https://iucad.iu.edu/iub/99966>.
- Casas Gomez 2005 = Casas Gómez, M., 2005, Precisiones conceptuales en el ámbito de la interdicción lingüística. În Santos Río, L. (coord.). „Palabras, norma, discurso: en memoria de Fernando Lázaro Carreter, Acta Salmanticensia, Estudios Filológicos 300”, Salamanca, Editura Universității din Salamanca.
- Coșeriu 2000 = Coșeriu, Eugeniu, 2000, *Lecții de lingvistică generală*, Chișinău, Editura ARC.
- Coșeriu 2004 = Coșeriu, Eugeniu, 2004, *Teoria limbajului și lingvistică generală. Cinci studii*, București, Editura Enciclopedică.
- Coteanu 1973 = Coteanu, Ion, 1973, *Stilistica funcțională a limbii române. Stil, stilistică, limbaj*, București, Editura Academiei R.S.R.
- Culpeper 1996 = Culpeper, J. 1996, Towards an Anatomy of Impoliteness. În „Journal of Pragmatics”, (1996) nr. 25.
- DEX 2009 = *Dicționarul explicativ al limbii române*, 2009, București, Univers Enciclopedic Gold.

- Dhuha 2011 = Dhuha, Ghanim Mohammed, 2011, Translating Dysphemistic Expressions in Othello. În „Edu. Sci.”, vol. (18), nr. (4) 2011.
- Díaz-Pérez 2012 = Díaz-Pérez, J. C., 2012, *Pragmalingüística del disfemismo y la descortesía Los actos de habla hostiles en los medios de comunicación virtual*, teză doctorală susținută la Universitatea Carlos III, Madrid, disponibil la <https://e-archivo.uc3m.es/handle/10016/15682>.
- Eco 2000 = Eco, Umberto, 2000, *Minunea Sfintului Baudolino*, București, Editura Humanitas.
- Frâncu 1997 = Frâncu, Constantin, 1997, *Curențe și tendințe în lingvistica secolului nostru*, Iași, Casa Editorială Demiurg.
- Goffman 2007 = Goffman, Ervin, 2007 [1950], *Viața cotidiană ca spectacol*, Ediția a II-a, București, Comunicare.ro.
- Kerbrat-Orecchioni 2010 = Kerbrat-Orecchioni, Catherie, 2010, Politesse, impolitesse, ‘apolitesse’, ‘polirudesse’: éléments théoriques et étude de cas. În Denis Jamet și Manuel Jobert (eds.), „Theoretical Approaches to Linguistic (Im)politeness”, disponibil la <http://screcherche.univ-lyon3.fr/lexis/>.
- Leech 1983 = Leech, G., 1983, *Principals of Pragmatics*, Londra, Longman Group.
- Maingueneau 2007 = Maingueneau, Dominique, 2007, *Analiza textelor de comunicare*, București, Institutul European.
- Munteano 1953 = Munteano, M. B., 1953, Les implications esthétiques de l’euphémisme en France au XVIIIe siècle. În „Cahiers de l’Association Internationale des Études françaises” 3/4/5, disponibil la https://www.persee.fr/doc/caief_0571-5865_1953_num_3_1_2028.
- Porzig 1974 = Porzig, W., 1974, *El mundo maravilloso del lenguaje. Problemas, métodos y resultados de la lingüística moderna*, Madrid, Gredos.
- Seiciuc 2011 = Seiciuc, Lavinia, 2011, *Un alt fel de a NU spune: eufemism și disfemism în limbile romanice*, Suceava, Editura Universității „Ștefan cel Mare”.
- Vingerhoets *et al.* 2013 = Vingerhoets, Ad J.J.M, Lauren M. Bylsma, Cornelis de Vlam, 2013, Swearing: A Biopsychosocial Perspective. În „Psychological Topics”, 22 (2013), 2.
- Zimmerman 1998 = Zimmerman, D. H., 1998, Identity, context and interaction. În C. Antaki și S. Widdicombe (eds.), „Identities in Talk”. Londra: Sage.